

ШЕВЧЕНКО В. І., к.т.н., доцент,
МАЦІЄВСЬКИЙ Б. В., аспірант,
СУМЕЦЬ М. С., магістрант



Розроблення окремих положень до «Інструкції про порядок передачі вантажних вагонів в оренду» і «Порядку проведення електронних торгів з оренди рухомого складу»

Анотація. У статті досліджено проблему гармонізації відомчого нормативно-правового регулювання оренди вантажних вагонів із чинним законодавством про оренду державного та комунального майна. На підставі порівняльно-правового аналізу виявлено п'ять груп невідповідностей «Інструкції про порядок передачі вантажних вагонів в оренду» (наказ № 151 у редакції Наказу Міністерства інфраструктури № 931 від 18.11.2013 р.) вимогам Закону України № 157-IX і Порядку КМУ № 483. Визначено основні колізії: некоректне визначення суб'єктів орендних відносин, застарілий механізм відбору орендаря, застосування скасованої методики розрахунку орендної плати і відсутність положень про воєнний стан. Запропоновано оновлені редакції основних положень Інструкції та розроблено проєкт галузевого «Порядку проведення електронних торгів з оренди рухомого складу», адаптованого до платформи Prozorro.Продажі. Обґрунтовано доцільність затвердження цих документів як нормативних актів АТ «Укрзалізниця».

Ключові слова: оренда державного майна, вантажні вагони, рухомий склад, електронні аукціони, Prozorro.Продажі, АТ «Укрзалізниця», нормативно-правове регулювання, Порядок № 483.

Вступ.

Реформування системи управління державним майном в Україні спричинило принципові зміни у правовому регулюванні орендних відносин. Ухвалення Закону України «Про оренду державного та комунального майна» від 03.10.2019 р. № 157-IX запровадило якісно нову модель оренди, що ґрунтовано на засадах прозорості, конкуренції та обов'язкового використання електронної торгової системи [1]. Її практична реалізація забезпечена Порядком передавання в оренду державного та комунального майна, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 03.06.2020 р. № 483 [2], який детально регламентує весь процес — від формування переліку об'єктів до укладення договору оренди.

Водночас у сфері залізничного транспорту продовжує бути застосовуваною «Інструкція про порядок передачі вантажних вагонів в оренду», затверджена Наказом Міністерства транспорту України № 151 у редакції Наказу Міністерства інфраструктури № 931 від 18.11.2013 р. [5], яку розробляли за чинним попереднім законодавством. Невідповідність між галузевою нормативною базою та загальним законодавством об'єктивно формує правову невизначеність як для АТ «Укрзалізниця», так і суб'єктів, що прагнуть орендувати вагонний рухомий склад.

Проблема набуває особливої актуальності в контексті воєнного стану. Постанова КМУ від 27.05.2022 р. № 634 [4] запровадила спеціальні механізми оренди державного майна в кризових умовах, проте галузева Інструкція не містить відповідних положень, що ускладнює їх практичне застосування.

© ШЕВЧЕНКО В. І., МАЦІЄВСЬКИЙ Б. В., СУМЕЦЬ М. С., 2026

Дослідники ринку операторів вантажних перевезень звертають увагу на те, що правова прозорість доступу до вагонного парку безпосередньо визначає рівень конкуренції та інвестиційну привабливість галузі [18].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання правового регулювання оренди державного майна в Україні знаходяться в центрі уваги вітчизняної наукової спільноти впродовж останнього десятиліття, однак реформа 2019–2020 рр. відкрила новий виток дискусій щодо практичних механізмів реалізації оновленого законодавства. У працях В. П. Мікловди та І. Г. Брітченка досліджено теоретичні засади гармонізації відомчих нормативних актів із публічно-правовими реформами у сфері управління майном держави; автори наголошують на системному характері колізій між галузевими інструкціями та новими законодавчими конструкціями [11]. Аналітичні огляди Фонду державного майна України фіксують, що впровадження електронних аукціонів на платформі Prozorro.Продажі суттєво підвищило прозорість орендних відносин, однак виявило неготовність ряду балансоутримувачів до роботи в новій системі [10].

Проблематика ринку операторів вантажних перевезень і правові механізми доступу до вагонного парку знайшли відображення в роботах М. В. Коріня, який констатує пряму залежність між рівнем правової визначеності орендних процедур та інвестиційною активністю приватних операторів [18]. Практичні аспекти організації електронних торгів з оренди державного майна висвітлені у виданнях, присвячених новій моделі оренди [8, 9, 12], де детально розглянуто алгоритм роботи з платформою

Prozorro. Продажі і типові помилки організаторів аукціонів. Разом із тим у названих джерелах практично не розглядають специфічні особливості передавання в оренду залізничного рухомого складу — вагонів, що перебувають на балансі АТ «Укрзалізниця», і не пропонують механізм імплементації норм Порядку № 483 у відомчу нормативну базу залізничного транспорту.

Окремі аспекти оренди рухомого складу в умовах воєнного стану частково висвітлені в офіційних повідомленнях Кабінету Міністрів України та аналітичних матеріалах електронних майданчиків [16, 17], проте системного наукового аналізу адаптації галузевих нормативних актів до вимог постанови КМУ № 634 у цих матеріалах не подано. Отже, незважаючи на значний масив публікацій про загальні механізми оренди державного майна, питання комплексної модернізації відомчої «Інструкції про порядок передачі вантажних вагонів в оренду» залишається недостатньо дослідженим, що і визначає актуальність цієї роботи та необхідність вироблення конкретних пропозицій щодо її оновлення.

Метою статті є обґрунтування і формулювання оновлених положень для «Інструкції про порядок передачі вантажних вагонів в оренду» і розроблення проекту «Порядку проведення електронних торгів з оренди рухомого складу», узгоджених із чинним законодавством України.

Для досягнення мети вирішують такі завдання: проаналізувати основні нормативні акти у сфері оренди державного майна в контексті рухомого складу залізниць; порівняти і проаналізувати чинну Інструкцію; виявити основні групи невідповідностей; запропонувати оновлені положення і галузевий порядок проведення електронних торгів; обґрунтувати доцільність їх затвердження як відомчих нормативних актів.

Основна частина дослідження

1. Нормативно-правові засади оренди державного майна та їх застосування до рухомого складу. Закон України № 157-IX [1] кардинально переосмислив архітектуру орендних відносин у публічному секторі. Принциповими новаціями є введення єдиного кола орендодавців, перехід до відкритих переліків об'єктів оренди двох типів і обов'язкове проведення електронних аукціонів через платформу Prozorro. Продажі [14]. Науковці

вказують, що ці зміни суттєво підвищили конкурентність і прозорість орендних процедур [11], хоча їх імплементація в галузевих нормативних актах залишається нерівномірною.

Порядок № 483 [2] деталізує алгоритм включення об'єктів до переліків, вимоги щодо оголошень про аукціон, порядок реєстрації учасників і формування протоколів за результатами торгів. Аналітичні матеріали ФДМУ свідчать, що стандартизація цих процедур помітно скоротила кількість оскаржень результатів [10].

Методика розрахунку орендної плати за державне майно, затверджена постановою КМУ від 28.04.2021 р. № 630 [3], встановлює базові ставки, порядок індексації та корегувальні коефіцієнти. Її застосування є обов'язковим для визначення стартового розміру орендної плати в оголошеннях про аукціон, що безпосередньо стосується лотів із вагонами АТ «Укрзалізниця».

В умовах воєнного стану постанова КМУ № 634 [4] запровадила спрощені процедури: укладання договорів на коротший строк, відтермінування окремих заходів і особливий режим роботи електронної торгової системи. Ці положення потребують інтеграції до галузевих нормативних документів залізничного транспорту.

Рухомий склад залізниць функціонує в специфічному техніко-правовому середовищі. Статут залізниць України [6] і Правила перевезень вантажів [7] регламентують режим експлуатації вагонів, умови їх передавання між власниками та вимоги щодо технічного стану. Відтак модернізацію Інструкції потрібно здійснювати з урахуванням усього нормативного масиву — від Закону № 157-IX і Порядку № 483 до Методики № 630 і спеціальних норм воєнного часу.

2. Аналіз чинної Інструкції про порядок передавання вантажних вагонів в оренду. «Інструкція про порядок передачі вантажних вагонів в оренду», затверджена наказом № 151 у редакції 2013 р. [5], була сформована за дії попереднього законодавства. Порівняльний аналіз її положень із вимогами Закону № 157-IX і Порядку № 483 дає змогу виокремити п'ять груп невідповідностей (рис. 1).

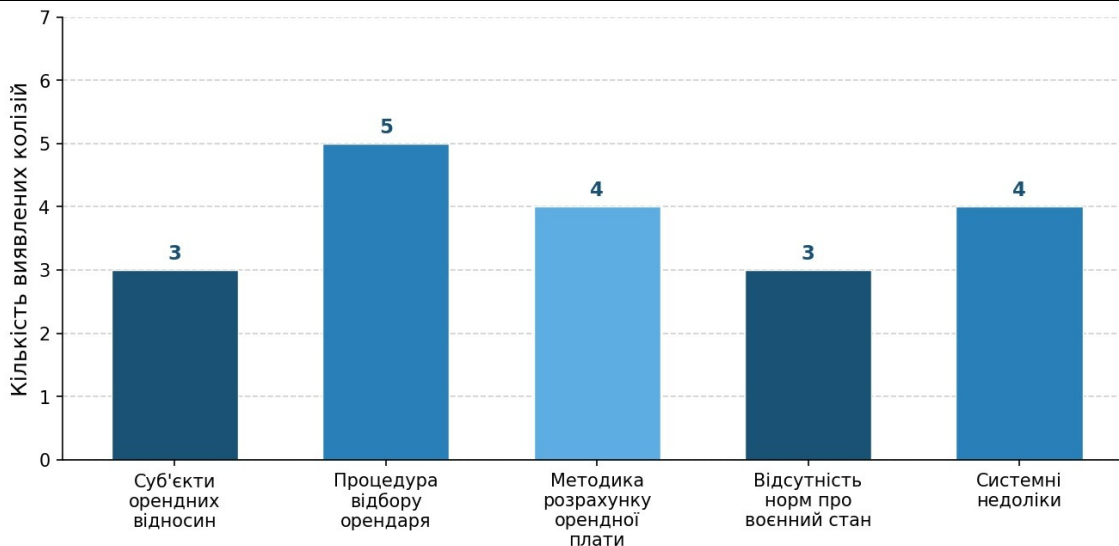


Рис. 1. Розподіл виявлених невідповідностей чинної Інструкції вимогам оновленого законодавства (складено авторами)

2.1. Суб'єкти орендних відносин. У п. 1.3 Інструкції визначено орендодавцями «залізничці та підприємства залізничного транспорту загального користування за погодженням з Укрзалізницею». Такий підхід суперечить положенням Закону № 157-IX, за якими орендодавцем є Фонд державного майна України або уповноважений орган, а підприємство – це виключно балансоутримувач [1]. В умовах корпоратизації АТ «Укрзалізниця» це розмежування набуває принципового значення для визначення прав і обов'язків сторін договору.

2.2. Процедура відбору орендаря. У розд. II Інструкції передбачено розглянути заяви Тарифною комісією та внутрішній «конкурс на право оренди». Такий механізм прямо суперечить вимогам Закону № 157-IX і Порядку № 483, які встановлюють електронний аукціон у системі Prozorro. Продажі основним способом відбору орендаря [2, 14]. Видання аналітиків ринку наголошує, що відомчі конкурсні комісії можуть виконувати лише дорадчу роль [8, 9].

2.3. Фінансові положення. У п. 3.1 Інструкції зроблено посилання на Методику розрахунку орендної плати, затверджену постановою КМУ № 786 від 04.10.1995 р., яку замінено новою Методикою № 630 [3]. Застосування скасованого нормативного акта для розрахунку орендної плати може призвести до невідповідності умов договорів чинному законодавству та претензій контролюючих органів.

2.4. Відсутність норм про воєнний стан. Чинна Інструкція не містить жодних положень про оренду в умовах воєнного стану, попри те що в постанові № 634 [4] запроваджено спеціальні режими: спрощення процедур, можливість перегляду строків та умов договорів тощо. Відсутність галузевої конкретизації ускладнює практичне застосування цих норм у діяльності АТ «Укрзалізниця».

2.5. Системні недоліки. До системних недоліків належать змішування понять «орендна плата» і «провізна плата», що може призводити до підміни орендних зобов'язань транспортними; жорстка регламентація складу підписантів актів приймання-передавання без відсилання до умов конкретного договору; нечіткий розподіл відповідальності за ремонти без узгодження з типовими формами ФДМУ [10, 12].

3. Запропоновані зміни до Інструкції: оновлені положення. На підставі проведеного аналізу обґрунтовано потребу у внесенні комплексних змін за п'ятьма напрямками.

По-перше, у розділі «Загальні положення» необхідно уточнити суб'єктний склад: орендодавцем для вагонів державної власності потрібно визначити ФДМУ або інший орган відповідно до Закону № 157-IX [1], а АТ «Укрзалізниця» закріпити в ролі балансоутримувача; водночас замінити посилання на застарілі нормативні акти відсиланнями до Закону № 157-IX, Порядку № 483, Методики № 630 і Постанови № 634.

По-друге, розділ про порядок укладення договорів потрібно трансформувати так, щоб Тарифна комісія виконувала виключно дорадчу функцію, а основним способом передавання вагонів в оренду став електронний аукціон у системі Prozorro. Продажі відповідно до Порядку № 483 [2, 15].

По-третє, положення про орендну плату необхідно привести у відповідність до Методики № 630 [3], встановивши, що розмір орендної плати визначено договором оренди на основі цієї Методики та роз'яснень ФДМУ, а стартова ставка аукціону розраховано згідно з її вимогами.

По-четверте, до Інструкції доцільно включити окремий пункт щодо застосування особливостей оренди в умовах воєнного стану на підставі постанови № 634 [4], зокрема спрощених

ІНФОРМАЦІЙНО-КЕРУЮЧІ СИСТЕМИ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

процедур, можливостей перегляду строків та обмежень для передавання стратегічних об'єктів.

По-п'яте, системні положення про акти приймання-передавання, розподіл витрат на ремонти, маркування вагонів і відповідальність сторін мають відсилати до умов договору і типових форм ФДМУ, чітко розмежовувати орендні та перевізні відносини, бути узгодженими із нормами Статуту залізниць [6] і Правил перевезень вантажів [7].

4. Проект «Порядку проведення електронних торгів з оренди рухомого складу». Із метою деталізації застосування Порядку № 483 до специфіки рухомого складу розроблено проект галузевого «Порядку проведення електронних торгів з оренди рухомого складу». Цей документ покликаний виконати роль нормативного містка між загальнонаціональним механізмом Prozorro.Продажі і техніко-експлуатаційними особливостями вагонного парку АТ «Укрзалізниця», не формуючи альтернативної аукціонної моделі.

У розділі «Загальні положення» встановлено, що Порядок регулює проведення електронних аукціонів з оренди рухомого складу (переважно вантажних вагонів) на балансі АТ «Укрзалізниця»; торги проводять у системі Prozorro.Продажі відповідно до Закону № 157-ІХ і Порядку № 483 [1, 2]; на період воєнного стану застосовують особливості, передбачені Постановою № 634 [4].

Розділ про ініціювання та підготовку до аукціону закріплює можливість ініціативи як із боку

балансоутримувача, так і потенційного орендаря, а також обов'язковість техніко-економічного обґрунтування доцільності передавання рухомого складу в оренду та процедуру включення вагонів до переліків об'єктів оренди [16, 17].

Розділ «Формування лота» конкретизує структуру інформації в оголошенні: технічні характеристики вагонів (тип, рік виготовлення, технічний стан, наявність сертифікатів), балансоутримувач, стартова орендна плата з відсиланням до Методики № 630 [3], проект договору оренди з галузевими додатками, обмеження щодо видів вантажів і маршрутів.

Розділи про участь і проведення торгів відтворюють вимоги Порядку № 483 і регламентів Prozorro.Продажі [14] щодо реєстрації учасників, внесення гарантійних внесків, триаундового формату аукціону, формування протоколу. У розділі про укладення договору передбачено його оформлення за типовою формою ФДМУ з галузевими доповненнями.

Заключні розділи про продовження договорів, безаукціонну оренду, моніторинг і звітність відсилають до відповідних норм Закону № 157-ІХ, Порядку № 483 і Постанови № 634 [1, 2, 4], конкретизуючи їх для оренди вагонів. Розподіл трудомісткості основних етапів цього процесу показано на рис. 2.



Рис. 2. Розподіл трудомісткості етапів електронного аукціону з оренди рухомого складу відповідно до Порядку № 483 (складено авторами)

Висновки.

ІНФОРМАЦІЙНО-КЕРУЮЧІ СИСТЕМИ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

Проведений аналіз підтверджує, що «Інструкція про порядок передачі вантажних вагонів в оренду» суттєво відстає від сучасного законодавчого регулювання орендних відносин: вона зберігає застарілі механізми відбору орендаря, посилається на скасовані нормативні акти, не розмежує ролі орендодавця та балансоутримувача, не враховує особливості воєнного стану. Ця ситуація генерує ризики правової невизначеності для АТ «Укрзалізниця» і її контрагентів.

Запропоновані оновлені положення Інструкції та проєкт «Порядку проведення електронних торгів з оренди рухомого складу» забезпечують системну інтеграцію відомчої нормативної бази із Законом № 157-IX, Порядком № 483, Методикою № 630 і Постановою № 634 [1–4]. Вони дають змогу чітко розмежувати ролі орендодавця та балансоутримувача; закріпити Prozorro.Продажі як єдиний інструмент конкурентного відбору орендарів; урахувати галузеву специфіку технічного обслуговування і обліку вагонного парку; адаптувати орендні процедури до умов воєнного та повоєнного відновлення.

Результати дослідження мають теоретичне та практичне значення. Теоретично вони сприяють формуванню методологічних засад гармонізації відомчих актів із публічно-правовими реформами у сфері управління державним майном, а практично можуть бути використані АТ «Укрзалізниця», Фондом державного майна України та Міністерством інфраструктури для підготовки нових редакцій нормативних документів щодо оренди рухомого складу.

Перспективи подальших досліджень: вивчення впливу прозорих електронних механізмів оренди вагонів на розвиток ринку операторів вантажних перевезень, порівняльно-правовий аналіз із практикою держав — членів ЄС [11].

Список використаних джерел

1. Про оренду державного та комунального майна : Закон України від 03.10.2019 р. № 157-IX / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 3. Ст. 16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-20> (дата звернення: 10.01.2025).

2. Деякі питання оренди державного та комунального майна [Порядок передачі в оренду державного та комунального майна] : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.06.2020 р. № 483. *Офіційний вісник України*. 2020. № 47. Ст. 1482.

3. Методика розрахунку орендної плати за державне майно : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.04.2021 р. № 630. *Офіційний вісник України*. 2021. № 37. Ст. 2258.

4. Про деякі питання оренди державного та комунального майна в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.05.2022

р. № 634. *Офіційний вісник України*. 2022. № 47. Ст. 2535.

5. Інструкція про порядок передачі вантажних вагонів в оренду : Наказ Міністерства транспорту України від 19.09.2001 р. № 151 у редакції Наказу Міністерства інфраструктури України від 18.11.2013 р. № 931. Нормативна база АТ «Укрзалізниця».

6. Статут залізниць України : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 06.04.1998 р. № 457. *Офіційний вісник України*. 1998. № 14.

7. Правила перевезень вантажів : затв. Наказом Міністерства транспорту України від 21.11.2000 р. № 644 (із змінами). *Офіційний вісник України*. 2001. № 8.

8. Оренда державного та комунального майна в Україні: нові правила. *Облік і бюджет*. 2025. № 11. С. 12–18.

9. Орендуємо майно за новими правилами. *Balance*. 2020. № 4. С. 6–15.

10. Інформаційна довідка щодо застосування норм Закону України № 157-IX «Про оренду державного та комунального майна» / Фонд державного майна України. Київ, 2021. 48 с.

11. Мікловда В. П., Брітченко І. Г. Правове регулювання оренди державного майна: теорія та практика. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Право»*. 2023. Вип. 75. С. 145–152.

12. Прозора оренда — 2020: огляд нової моделі. *Бюджетна бухгалтерія*. 2020. № 27. С. 3–9.

13. Вимоги до оформлення статей у Збірнику наукових праць УкрДУЗТ / Укр. держ. ун-т залізн. трансп. Харків, 2024. URL: <https://www.ukrdzuzt.edu.ua> (дата звернення: 05.01.2025).

14. Платформа Prozorro.Продажі: розділ «Аукціони з оренди». URL: <https://prozorro.sale/uk> (дата звернення: 08.01.2025).

15. Як організувати аукціон з оренди державного майна. ProZakupivli. 2024. URL: <https://prozakupivli.com.ua> (дата звернення: 09.01.2025).

16. Укрзалізниця здаватиме вагони в оренду через Prozorro.Продажі : офіційне повідомлення КМУ. 2021. URL: <https://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 10.01.2025).

17. Оренда рухомого складу АТ «Укрзалізниця» через Prozorro.Продажі : аналітичні матеріали електронного майданчика. (місто)2023. 12 с.

18. Корінь М. В. Ринок операторів вантажних перевезень: розвиток та використання вагонного парку в умовах реформування. 36. наук. праць Укр. держ. ун-ту залізнич. трансп. Харків: УкрДУЗТ, 2022. Вип. 196. С. 88–97.

19. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.

References

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (2019). Pro orendu derzhavnoho ta komunalnoho maina [On the lease of state and municipal property] (Law of Ukraine No. 157-IX). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2020(3), Article 16. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-20>
2. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020). Deiaki pytannia orendy derzhavnoho ta komunalnoho maina [Poriadok peredachi v orendu derzhavnoho ta komunalnoho maina] [Some issues of leasing state and municipal property [Procedure for leasing state and municipal property]] (Resolution No. 483). *Ofitsiyni Visnyk Ukrainy*, (47), Article 1482.
3. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2021). Metodyka rozrakhunku orendnoi platy za derzhavne maino [Methodology for calculating rent for state property] (Resolution No. 630). *Ofitsiyni Visnyk Ukrainy*, (37), Article 2258.
4. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2022). Pro deiaki pytannia orendy derzhavnoho ta komunalnoho maina v umovakh voiennoho stanu [On some issues of leasing state and municipal property under martial law] (Resolution No. 634). *Ofitsiyni Visnyk Ukrainy*, (47), Article 2535.
5. Ministry of Transport of Ukraine. (2001). Instruksiia pro poriadok peredachi vantazhnykh vahoniv v orendu [Instruction on the procedure for leasing freight wagons] (Order No. 151, as amended by Order of the Ministry of Infrastructure of Ukraine No. 931, 2013). *Normatyvna baza AT "Ukrzaliznytsia"*.
6. Cabinet of Ministers of Ukraine. (1998). Statut zaliznyts Ukrainy [Charter of the railways of Ukraine] (Approved by Resolution No. 457). *Ofitsiyni Visnyk Ukrainy*, (14).
7. Ministry of Transport of Ukraine. (2000). Pravyla perevezen vantazhiv [Rules for the transport of goods] (Approved by Order No. 644, with amendments). *Ofitsiyni Visnyk Ukrainy*, 2001(8).
8. Orenda derzhavnoho ta komunalnoho maina v Ukraini: Novi pravyla [Lease of state and municipal property in Ukraine: New rules]. (2025). *Oblik i biudzhety*, (11), 12–18.
9. Orenduiemo maino za novymy pravylamy [Leasing property under the new rules]. (2020). *Balance*, (4), 6–15.
10. State Property Fund of Ukraine. (2021). *Informatsiina dovidka shchodo zastosuvannia norm Zakonu Ukrainy No. 157-IX "Pro orendu derzhavnoho ta komunalnoho maina"* [Information note on the application of the norms of the Law of Ukraine No. 157-IX "On the lease of state and municipal property"].
11. Miklovda, V. P., & Britchenko, I. H. (2023). Pravove rehuliuвання orendy derzhavnoho maina: Teoriia ta praktyka [Legal regulation of state property lease: Theory and practice]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriia "Pravo"*, (75), 145–152.
12. Prozora orenda — 2020: Ohliad novoi modeli [Transparent lease — 2020: Overview of the new model]. (2020). *Biudzhetsna buhgalteriia*, (27), 3–9.
13. Ukrainian State University of Railway Transport. (2024). *Vymohy do oformlennia statei u Zbirnyku naukovykh prats UkrDUZT* [Requirements for formatting articles in the Collection of Scientific Papers of UkrSURT]. <https://www.ukrdzuzt.edu.ua>
14. Prozorro.Sale. (n.d.). *Platforma Prozorro.Prodazhi: Rozdil "Auktsiony z orendy"* [Prozorro.Sale platform: Section "Lease auctions"]. Retrieved January 8, 2025, from <https://prozorro.sale/uk>
15. Yak orhanizuvaty auktsion z orendy derzhavnoho maina [How to organize an auction for the lease of state property]. (2024). *ProZakupivli*. <https://prozakupivli.com.ua>
16. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2021). *Ukrzaliznytsia zdavatyme vahony v orendu cherez Prozorro.Prodazhi: Ofitsiine povidomlennia KMU* [Ukrzaliznytsia will lease wagons through Prozorro.Sale: Official notification of the CMU]. <https://www.kmu.gov.ua>
17. *Orenda rukhomoho skladu AT "Ukrzaliznytsia" cherez Prozorro.Prodazhi: Analitychni materialy elektronnoho maidanchyka* [Lease of rolling stock of JSC "Ukrzaliznytsia" through Prozorro.Sale: Analytical materials of the electronic platform]. (2023).
18. Korin, M. V. (2022). Rynok operatoriv vantazhnykh perevezen: Rozvytok ta vykorystannia vahonnoho parku v umovakh reformuvannia [Freight operators market: Development and use of the wagon fleet under reform conditions]. *Zbirnyk naukovykh prats Ukrainського derzhavnoho universytetu zaliznychnoho transportu*, (196), 88–97.
19. State Enterprise "UkrNDNC". (2016). *Informatsiia ta dokumentatsiia. Bibliohrafichne posylannia. Zahalni polozhennia ta pravyla skladannia* [Information and documentation. Bibliographic reference. General principles and rules of composition] (DSTU 8302:2015).

Shevchenko V., Matsievskiy B., Sumets M. Development of specific provisions to the «Instructions on the procedure for the transfer of freight wagons for rent» and the «Procedure for conducting electronic bids for the rent of rolling stock».

Abstract. The article examines the problem of harmonising departmental regulatory norms governing the lease of freight wagons with the current Ukrainian legislation on the lease of state and municipal property.

The relevance of the study is determined by the continued application of the Instructions on the procedure for leasing freight wagons (Order of the Ministry of Transport of Ukraine No. 151 as amended by Order of the Ministry of Infrastructure No. 931 of 18.11.2013), which were developed under the previous legislative framework and have not been brought into conformity with the fundamental reform of 2019–2020. Through a systematic comparative legal analysis, five groups of inconsistencies are identified between the Instructions and the requirements of the Law of Ukraine «On the lease of state and municipal property» No. 157-IX and the Procedure for the lease of state and municipal property approved by Cabinet of Ministers Resolution No. 483. The principal conflicts established are: an incorrect definition of the parties to lease relations (failure to distinguish between the lessor and the balance-holder), an outdated internal lessee selection mechanism that bypasses the mandatory Prozorro.Sales electronic auction system, application of a repealed rent calculation methodology (Resolution No. 786 of 1995 instead of the current Methodology No. 630 of 2021), the absence of provisions governing lease arrangements under martial law conditions as required by Cabinet Resolution No. 634 of 2022, and a number of systemic terminological and procedural shortcomings. Updated versions of the key clauses of the Instructions are proposed, ensuring clear delineation of the roles of the lessor (the State Property Fund of Ukraine) and the balance-holder (JSC Ukrzaliznytsia), and integrating the Prozorro.Sales platform as the primary competitive selection tool. Additionally, a draft sectoral Procedure for conducting electronic auctions for the lease of rolling stock has been developed. This document serves as a normative bridge between the national Prozorro.Sales mechanism and the technical and operational specifics of JSC Ukrzaliznytsia's wagon fleet, detailing the stages of lot formation, auction announcement, participant registration, the three-round bidding process, contract conclusion, and performance monitoring. The expediency of approving these documents as internal regulatory acts of JSC Ukrzaliznytsia is substantiated, with a view to enhancing legal certainty, improving the efficiency of rolling stock utilisation, and adapting lease procedures to both wartime and post-war recovery conditions.

Keywords: state property lease, freight wagons, rolling stock, electronic auctions, Prozorro.Sales, JSC Ukrzaliznytsia, regulatory framework, Procedure No. 483.

Стаття надійшла 26.03.26

Стаття прийнята до друку після рецензування 30.04.26

Стаття опублікована (оприлюднена) 29.05.26

Стаття поширюється на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License International CC-BY.